

ЗА ЛЕНІНСКІЯ КАДРЫ

Орган парткома і прафкома Бел. Дзярж. Універсітэта

№ 5(34)

23 лютага 1937 г.

№ 5(34)

ХІХ ГАДАВІНА ГЕРАІЧНАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

ВЫНІКІ ПЕРШАГА ПАУГОДДЗЯ

ВЕРНЫ ВАРТАВЫ КРАІНЫ СОЦЫЯЛІЗМА

ХІХ год стаіць за вароў нашай цудоўнай радзімы Рабоча-сялянская Чырвоная армія, створаная ў агні грамадзянскай вайны Леніным і Сталіным. Свабодны і шчаслівы савецкі народ ганарыцца сваёй арміяй, яе гераічнымі подвігамі ў мінулым, у гады грамадзянскай вайны, калі з небывалай мужнасцю Чырвоная Армія абараняла Царыцын, знішчала Калчакі, біла Дзенкіна, грамліла Юзвеніча, штурмавала Перакоп і Валачаеўку, разбіла белалаялякаў. На узорах і прыкладах доблесці самаадданых герояў моладзь нашай краіны вучыцца любові і аднасенці соцыялістычнай радзіме, вучыцца таму, як патрэбна змагацца за гонар, славу і шчасце свайго народа.

За ХІХ год пянідана змяніўся твар нашай краіны, змянілася жыццё народаў СССР. Вырасла і ўзмацнілася наша Чырвоная Армія пад дзёрдым кіраўніцтвам першага маршала Савецкага Саюза наркома абароны Кліменція Ефрэмавіча Варашылава.

Камуністычная партыя, яе вялікі правадыр таварыш Сталін многа і ўпорна працаваў і прадуць над тым, каб умацаваць абароназдольнасць нашай соцыялістычнай дзяржавы, зрабіць яе непрыступнай крэпасцю для ворагаў нашай радзімы. Мы маем цяпер першакласную па сваіх якасцях і ўзбраенню Чырвоную Армію. Створана абаронная прамысловасць, здольная даць арміі магутную баявую тэхніку.

Увесь савецкі народ любіць сваю роліную Чырвоную Армію і не дарэмна ў Сталінскай Канстытуцыі запісана, што вайсковая служба ў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі з'яўляецца ганаровым абавязкам грамадзян СССР.

Сіла савецкага патрыятызма ў тым, што народы Савецкага Саюза любяць сваю соцыялістычную радзіму і ніколі нікому не дазволіць пасягнуць на сваё шчаслівае жыццё.

Неабходна яшчэ аэтыгнуей мацаваць абаронную магутнасць Савецкага Саюза, настойліва авалодаваць военнымі ведамі, дабіцца, каб кожны савецкі грамадзянін быў добра падрыхтаван да абароны свайго радзімы.

У нас, у БДУ, як і па ўсёй краіне, праводзіцца вялікая абаронная работа. Так, мы маем цяпер: «варашылаўскіх стралкоў» І ступені—444 чал., «варашылаўскіх стралкоў» ІІ ступені—16 чал. планерыстаў — 26 чал., парашуцістаў—

64 чал., значкістаў ППХА — 915 чал., інструктароў ППХА — 183 чал., значкістаў ГСА І ступені — 260 чал., значкістаў ППА І ступені — 272 чал.

Апрача гэтага цяпер арганізаваны і ўжо займаюцца: школа планерыстаў, група баявых стралкоў ІІ ступені, парашутны гурток, гурток радыстаў і інш.

Але па раду з маючыміся дасягненнямі ёсць яшчэ многа і недахопаў.

Кіраўніцтва арганізацыі АСО працуе яшчэ не зусім добра. Мы маем яшчэ 200 чал. па ўніверсітэце, не ахопленых асаавіяхімаўскімі біялетаў. Такі факт, што былы арганізатар АСО па геофаку т. Рашчын, згубіў асаавіяхімаўскія дакументы, што затрымала іх абмен і прыём новых членаў АСО па факультэце, сведчыць аб расхлябанасці сярэдніх катэгорыяў караўнікоў абароннай работы, а таксама аб няўменні кіраўніцтва АСО своечасова і хутка аэааваць па падобным з'явы.

Дрэнна абстаціць справа з членскімі ўзносамі ў асаавіяхімаўскай арганізацыі, ёсць вялікая запасычанасць па хімафаку (ваенорг Семенцоў) і па гістафаку (ваенорг Лапуноў).

За апошні час паслабла масавая работа. Не праводзіцца заняткі па падрыхтоўцы варашылаўскіх стралкоў І ступені. Ранен спасылаліся на адсутнасць патронаў, вінтавак, цяпер усяго гэтага ёсць у дастатковай колькасці, але АСО арганізацыі факультэце проста не займаюцца гэтай справай. Не ахоплены заняткамі студэнты, не здаўшы яшчэ нормы па ППХА і ГСА. Дрэнна таксама і з набыццём працівагазаў: значная частка студэнтаў да гэтага часу іх яшчэ не мае. Усё гэта даказвае, што ўніверсітэцкае кіраўніцтва асаавіяхіма не зрабіла ўсяго неабходнага, каб паставіць абаронную работу на належную вышыню.

З боку студэнтаў ёсць вялікая цяга да ваенных ведаў, патрэбна толькі быць больш паваротлівымі, лепш кіраваць факультэцкімі арганізацыямі АСО наставіць работу так, каб зрабіць універсітэт сапраўднай крэпасцю абароны.

Не малую роль павінен адыграць у гэтай справе ленінскі камсамол — душа і сэрца асаавіяхіма.

Толькі шырока разгорнутая масавая работа дасць магчымасць ператварыць БДУ ў непрыступную крэпасць абароны.

20-га лютага Надзвычайны XII Усебеларускі З'езд Саветаў зацвердзіў Канстытуцыю БССР, якая напісана на аснове і ў поўнай адпаведнасці са Сталінскай Канстытуцыяй першай у свеце краіны соцыялізма.

Беларуская ССР пры брацкай дапамозе ўсяго Савецкага Саюза, пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна ператварылася з адсталай, забітай калоніі царызма ў ордэнаносную, квітнеючую рэспубліку.

Студэнты, навуковыя работнікі і адміністрацыйна-тэхнічны персанал БДУ з найвялікшай радасцю вітаюць зацверджэнне Канстытуцыі БССР. Выдатна вучыцца і вучыць, рыхтаваць спецыялістаў вартых эпохі вялікага Сталіна—наш адказ на зацверджэнне Сталінскай Канстытуцыі БССР.

Беларускі Дзяржаўны Універсітэт падвёў вынікі работы першай паловы 1936/37 навучальнага года.

Работа ў першым паўгоддзі праходзіла ў асаблівых умовах — ва ўмовах усенароднага абмеркавання гістарычнай Сталінскай Канстытуцыі, прынятай Надзвычайным XII Усеаюнным З'ездам Саветаў. Сталінская Канстытуцыя выклікала велізарны ўздым прадукцыйнасці працы на ўсіх участках соцыялістычнага будаўніцтва. І гэты энтузіязм ахапіў і інтэлігенцыю нашай краіны, у тым ліку і студэнтаў і прафесарска-выкладчыцкі персанал нашага ўніверсітэта.

Другім фактарам, які садзейнічаў паліпшэнню работы БДУ, была пастанова СНК СССР і ЦК ВКП(б), аб вышэйшай школе.

Варацьба за якасць выкладання, за якасць вучобы, была накладзена ў аснову усёй работы. Мы строга нарміравалі рабочую шасцідзеньку. Для старэйшых курсаў быў уведзены свабодны дзень для самастойнай работы. Асноўным метадам выкладання былі лекцыі і практычныя заняткі. Благучы ўдзельнік, які толькі перашаедаў студэнта глыбока вывучаць прадмет, а таксама семінарскую «прапрацоўку» прадмета з асістэнтамі, якая па сутнасці з'яўлялася непазрэбным паўтарэннем лекцыі, у гэтым годзе зусім адмянілі.

Усё гэта прывяло да таго, што першае паўгоддзе мы закончылі з наступнымі паказчыкамі: 49,5 проц. выдатна, 49,2 проц. здавальняюча, астатнія — не з'явіліся па розных прычынах на экзамены (непадрыхтаванасць, па хваробе, удзельны пераход на сельніцтва, якім здача экзаменаў перанесена на пачатак другога паўгоддзя) і здашы на здавальняюча. Калі ўлічыць, што (праўда за нязначным выключэннем) да студэнтаў былі прадаўлены самыя высокія патрабаванні, то нааунасць 49,5 проц. выдатных адзнак гаворыць за сапраўдны ўздым якасці работы. Па ўніверсітэце мы маем 116 чалавек выдатнікаў, якія па ўсім прадметах атрымалі выдатныя адзнакі.

Асаавіяхімаўскімі работамі 151 чалавек з дашых студэнтаў праводзяць пры кафедрах навукова-даследчую работу эканерымэнтальнага і літаратурнага характару.

Вучэбны план выканан універсітэтам за першае паўгоддзе на 95,52 проц. Недавыкананая частка плана падае на новыя — гістарычны і геалагічны факультэты, па якіх у пачатку года асооны дысцыпліны не былі забяспечаны выкладчыкамі.

Мы ўпэўнены, што на працягу другога паўгоддзя удацца навярстаць некааторае недавыкананне плана за першае паўгоддзе і

да канца года праграма будзе выканана поўнасьцю. Парукай гэтаму з'яўляецца добрасуменная і ўпорная работа выкладчыцкага персанала і студэнцтва, нааунасць у БДУ высокакваліфікаваных кадраў (акадэмікі Бурстын, Нікольскі, Афанасьеў, Панневіч, члены карэспандэнты Кайгарэў, Годнеў, Жэрмунскі, прафесары: Німфэраў, Казлоў, Ветохін, Выдра, Перцаў і многа іншых прафесароў, дацэнтаў і асістэнтаў) і значнае ўмацаванне матэрыяльнай базы БДУ: лабараторый, габінетаў і т. д.

Працуючы над павышэннем якасці выпускаемых з ўніверсітэта кадраў, у гэтым годзе значна разгортаецца работа і па падрыхтоўцы і павышэнню кваліфікацыі выкладчыцкага персанала БДУ. Цяпер універсітэт рыхтуе 23 аспіранты па матэматыцы, фізіцы, хіміі, біялогіі і гісторыі. У першым паўгоддзі дацэнты Шапіра і Мельнік і асістэнт Лукомская абаранілі дысертацыі на вучоную ступень кандыдатаў матэматычных і фізічных навук. У гэтым месяцы т. Будніевіч абараніў дысертацыю на вучоную ступень кандыдата хімічных навук. Гэта абарона па водгуках мясцовых спецыялістаў і прыехаўшых з Масквы апанентаў — дактароў адпаведных навук, прайшла на высокім тэарэтычным узроўні, што гаворыць аб высокай якасці падрыхтоўваемых маладых вучоных. Да канца вучэбнага года рыхтуецца да абароны яшчэ 6 кандыдацкіх і 2—3 доктарскіх дысертацыі. Прымаюцца меры да падрыхтоўкі к здачы кандыдацкага мінімуму і абароны дысертацыі асістэнтамі, не праходзіўшымі аспірантурай.

Рэалізуючы пастанову СНК СССР і ЦК ВКП(б) аб разгортванні навукова-даследчай работы, БДУ паставіў у гэтым годзе навукова-даследчую работу ў аснову свайго рабочага плана. Упершыню за ўсю гісторыю ўніверсітэта гэтаму пытанню ўдзелена належная ўвага. 50 планавых тэм, каз якімі працуюць навуковыя работнікі ўніверсітэта, забяспечаны Наркомсветы БССР спецыяльнымі сродкамі. Справай гонару нашага калектыва з'яўляецца поўнае і высокакаласнае выкананне вызначанай тэматыкі.

У гэтым навучальным годзе ўніверсітэт выпускае чатыры зборнікі навуковых работ. Тры з іх ужо надрукаваны. Матэрыял для чацвертага зборніка здан у друк. Рад работ маюць вялікае тэарэтычнае і практычнае значэнне.

Калектыву ўніверсітэта ў адказ на замыслы ворагаў нашай цудоўнай радзімы шчыльнай згуртавання выкаса нашай партыі і вялікага Сталіна, вышэй уздыме якасць свайго работы, яшчэ больш узмоцніць большавіцкую пільнасць.

Прафесар Н. Ф. ЕРМОЛЕНКА.
Рэктар БДУ.

СТРАЛКОВЫЯ СПАБОРНІЦТВЫ

20 лютага г. г. у адзнаку ХІХ гадавіны РСЧА праведзены спаборніцтвы паміж факультэтамі БДУ па стральбе з дробнакалібернай вінтоўкі. У спаборніцтвах удзельнічала пяць каманд па няць чалавек ад кожнага факультэта.

Вынікі спаборніцтваў наступныя: 1-е месца заняла каманда гістафака, якая дала 199 ачкоў; 2-е — геофака — 187 ачкоў; 3-е фізімата — 177 ачкоў; 4-е — біяфака — 156 ачкоў; 5-е — хімафака — 138 ачкоў.

Лепшыя індывідуальныя рэзультаты паказалі студэнты: Вайноўскі — 46 ачкоў; Баязітаў — 44 ачкі і Гроскрэйц — 43 ачкі.

Аднак вынікі стралковых спаборніцтваў паказваюць недастатковую падрыхтоўку

многіх студэнтаў. Так, напрыклад, студэнт біяфака Цалавальнікаў нават у мішэнь ні адной кулі не папаў. Студэнты: Каждац, Корсік, Жаўнерчык далі менш 24 ачкоў. Гэта гаворыць аб тым, што са студэнтамі не праводзіцца сістэматычнай стралковай падрыхтоўкі. Спаборніцтвы праводзіліся без масавай падрыхтоўчай работы, аб чым гаворыць той факт, што ні адна каманда не выканала пастаўленай задачы—выбіць 215 ачкоў.

У бліжэйшы час трэба дабіцца масавага ахопу студэнтаў стралковым спортам і паказаць, што ў патрэбны момант мы можам змяніць кнігу на вінтоўку, каб даць сакрушальны адпор таму, «хто пасмее сунуць сваё свіное рыла ў наш савецкі агарод».

ЗРОБІМ БДУ КРЭПАСЦЮ АБАРОНЫ

НЕ ЗДАДЗІМ ПЯРШЫНСТВА

25 студэнтаў БДУ закончылі без адрыву ад вучобы планерную школу, 14 чалавек зараз займаюцца.

НА ЗДЫМКУ: група планерыстаў, закончыўшых школу. Сядзяць: СЯМЕНАЎ, КАЗЛОВА, ДУБРОЎСКІ; стаяць: СКАЛАБАН, ДАРОЎСКАЯ, ФЕРДЗЕР.

5 каманд па 8 чалавек удзельнічалі ў чацвертых завочных Усесаюзных спаборніцтвах. НА ЗДЫМКУ: каманда хімічнага факультэта, якая паказала добрыя рэзультаты ў гэтых спаборніцтвах. Сядзяць: КУШНЕРОВА, САЦУКЕВІЧ, ЕРОМЕНКА; стаяць: ТЭСЛЯ, ЗАЛАТАРЭНКА, МАЛАШКА, РОШЧЫНА і СЕМІЖОН.

Каманда б'яфакса, якая ўдзельнічала ва Усесаюзных завочных хімічных спаборніцтвах.

12 лютага ў г. Менску адбыліся гарадскія завочныя спаборніцтвы па проціхімічнай паветранай абароне паміж навучальнымі ўстановамі, прадпрыемствамі і жактамі.

Асаблівую вытрыманасць, дысцыплінаванасць і апэратыўнасць у рабоце праявілі жаночая і мужчынская каманды рабфака БДУ.

Абедзве каманды ўсе нормы здалі на «выдатна» і занялі першае месца сярод навучальных устаноў Менска. Спаборніцтвы яшчэ не закончаны. Асталася яшчэ адна норма — тушэнне бомб пяском.

— Мы ўцўнены, што і гэту норму здадзім на «выдатна» — заявілі абедзве каманды.

НИКАЛАЙЧЫК.

Прыкладны ваенорг

Студэнты геафака звярчаюць асаблівую ўвагу на падрыхтоўку да абароны нашай цудоўнай рідзімы ад нападу людоедаў XX века — фашыстаў Германіі, Японіі і іншых краін. Ужо зараз ёсць на факультэце 4 чалавекі, якія займаюцца ў пілотнай шкэле без адрыву ад вучобы (Казлова, Касцюковіч, Навысоцкі, Ананіч). Многія студэнты навучаюцца планернай справе (Жахавец, Ігнаценка і іншыя). Амаль усе студэнты геафака здалі нормы па ППХА.

Усе гэтыя дасягненні мы маем дзякуючы добрай рабоце ваеннага арганізатара геафака, студэнткі III курса тав. ГРОСНРЭЙЦ. Яна зразумела ўсю важнасць гэтай справы і штодзённа займаецца ёю.

ГРЫФ.

ХАЧУ САМА ЛЯТАЦЬ НА САМАЛЁЦЕ

Каля парашутнай вышкі сабралася многа моладзі. Усе з нецярпеннем чакалі, калі яны змогуць спробаваць сябе ў парашутнай справе, хоць-бы на прыжку з вышкі.

Нарэшце дайшла і да мяне чарга. Мяне прывязалі да парашута і пусцілі. Зрабіўшы рыжок, я павольна пачала спускацца ўніз. За гэтыя некалькі секунд палёту я адчула прыёмнае пачуццё і мне здавалася, што я лячу з самалёта.

Яшчэ больш прыёмнае пачуццё я адчула ў дзень авіяцыі 1936 г., калі я першы раз у жыцці лятала на самалёце.

Я села ў машыну. Мяне прывязалі рамяні, машына была адкрытая. Пілот уключыў матор. Машына павольна рушылася з месца. Усё гішэй і вышэй падымаўся самалёт. Я глянула ўніз: дрэвы, маленькія домікі, людзі, як кропкі, ходзяць каля аэрадрома.

Я задалася мэтай вывучыць лёгкую справу. Цяпер гэту магчымасць я маю. Я запісалася ў пілотную школу без адрыву ад вучобы. Хачу добра аўладаць пілотнай справай і прыгаць з парашутом не з вышкі, а з самалёта.

БЭЛА ФІШАЛЕВІЧ.

444 «варашылаўскіх стралкоў» I ступ. ёсць зараз у БДУ, 16 «варашылаўскіх стралкоў» II ступені, 17 чалавек майстроў стралковага спорту. 50 чалавек рыхтуецца да здачы норм на значок «варашылаўскі стралок» II ступені ў школе баявых стралкоў.

НА ЗДЫМКУ: школа майстроў стралковага спорту, лепшыя стралкі БДУ. Сядзяць: ШУЛЬМАН, ГУРЫНОВІЧ, ГРОСКРЭЙЦ, ВАЙНОЎСКІ, ПРАКАПОВІЧ; стаяць: РУДАВА, СОЛТАН, ДОБРАВольскі, БАЯЗІТАЎ, ЦЫВЕС.

915 значкістаў ППХА — студэнтаў БДУ. 183 інструктароў ППХА. 60 чалавек у атрадзе проціпаветранай хімічнай абароны ўніверсітэцкага гарадка. НА ЗДЫМКУ: інструктары ППХА гістафака.

Каманда геафака, якая ўдзельнічала ва Усесаюзных завочных хімічных спаборніцтвах.

Кавалерыйская атака

(Успаміны ўдзельніка грамадзянскай вайны на Паўднёвым фронце).

Восень 1919 года. Белая армія генерала Дзенікіна імкнулася захапіць сэрца нашай рідзімы — Маскву.

Наша дывізія падыходзіла да гор. Балашоў (Саратаўскі край). Вялікая напружаная баявая і палітычная падрыхтоўка, напружанае матэрыяльнае і боепрыпаснае забеспячэнне сабой амаль цэлыя суткі. Мы, як і ўсе часці нашага чырвонага Паўднёвага фронту, рыхтаваліся да выкапання геніяльнага сталінскага плана разгрому арміі Дзенікіна, з галоўным ударам у напрамку: пролетарскі Харкаў — шапцёрскі Данбас — Растоў—Новарасійск.

Таварыш Сталін адхіліў абсурдны контррэвалюцыйны план Троцкага: ад Царыцына на Новарасійск праз бездарожныя данскія стэпы і казацкія станицы, у той час варожыя да Савецкай улады. План Троцкага немінуча прывёў-бы да паражэння Чырвонай Арміі.

Выконваючы сталінскі план наступлення, наш полк атрымаў загад фарсіраваць

р. Ханер і заняць бліжэйшую станицу.

Раніца. Воблака белая туману засцілае сабой роўныя саратаўскія палі. Ціха. Стральбы не чуваць.

Роўна ў 4 гадз. раніцы пачалі частунаць. Бой быў уварты і цягнуўся каля 5 гадз. Балаказакі трымаліся моцна на тым беразе р. Ханер. Нарэшце адзін батальён нашага палка ўдалым манёўрам прарваўся на той бок ракі і начаў біць ва фланг беларускаў. За ім прарваліся іншыя батальёны, і наш полк начаў пісьнуць праціўніка.

Наша перамога была відавочна. Але белавардзёйцы рашылі скарыстаць свае апошнія рэзервы — конніцу, каб лівідаваць прарыв.

Было 9 гадзін раніцы. Навароў відаць было на некалькі кілометраў.

І вось, калі поспех бою ўжо канчаткова замацоўваўся за намі, калі полк упэўнена і рашуча гнаў беларускаў, мы ўбачылі, як з правага флангу, прыблізна ў

1 км. ад нас, разгортаўся для атакі кавалерыйскі полк праціўніка. Мы бачылі, як полк расчлываўся па эскадронах першыя «лавы» панесліся на нас у атаку.

Наша становішча было такое, што трыба было ва што-бы то ні стала азбіць атаку конніцы. Адступаць не было калі і куды. Гэта разумелі ўсе ад камандзіра да рэзэрва баяца.

Хутка перастроіўшы свой рэзервы батальён і мабілізаваўшы ўсе магчымыя сродкі агню, мы дастойным чынам сустрэлі атаку белавардзёйскай конніцы.

Жудзсны быў малонак. Густыя «лавы» конніцы з гікам несліся на нас калі агоньных шабляў сотыямі агнепераліваліся на сонцы. Густое воблака пылу ад тысяч конскіх капытаў шэра заслоннай расплывалася за беларускамі.

Усё гэта стварала ўражанне нейкага дзікага, фантастычнага зверга, які рухаўся на нас, каб учыніць сваю крывавае расправу.

Батальён, вызначаны для сустрэчы конніцы, спакойна і бяспрашна чакавалі набліжэння праціўніка, каб з блізкай дыстанцыі «наваліцца» на яго сваім смертнабоявым

гнём. Гэтага чакаць прышлося не доўга. Толькі беларускае «лавы» наблізіліся да нас на 300—400 метраў, іх раптам іміў дождж гураганіга агню. Дружна і чётка застравалі куляметы, паллі віп-зўкі, свірэпы роў артылерыі дапаўнялі імі «мелодыю» агню.

Замітусіліся рады праціўніка. Мы бачылі, як хутка сталі «таяць» слагварейскія «лавы» і гэта яшчэ больш надао нам рашучасці і упэўненасці ў нашай перамоце.

Наступаў крытычны момант. Беларускае «лавы» хоць і скоро раздзелі, але пазнейшаму шалёна несліся на нас. Чым бліжэй яны да нас набліжаліся, тым усё енш і менш іх заставалася.

Толькі некалькі дзесяткаў коннікаў праціўніка даскавалі да нас, астатнія-ж усмі шлях свайго руху...

Так бяспраўна скончылася гэта кавалерыйская атака ворага, як бяспраўна скончылася і ўся контррэвалюцыйная вайна супроць Савецкай Расіі. Так будзе і з усімі, хто пасмее напасці на нашу вялікую непераможную сацыялістычную радзіму.

СПЕГАЛЬСКІ.